

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет економіки та екології моря

Кафедра фінансів

«ДОПУЩЕНА ДО ЗАХИСТУ»

Завідувач кафедри

професор, д.е.н.

(науковий ступінь, вчене звання, П.І.Б. завкафедри)

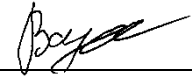
 Рогов Г.К.
«18» червня 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

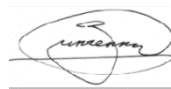
на тему: **«СТАН ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ
ПІДПРИЄМСТВА»**

Виконав: студент групи 4441

 Брижак В.В.
(підпис)

Керівник роботи:

Доцент кафедри фінансів, к.е.н.
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

 Зінченко А.І.
(підпис)

м. Миколаїв – 2025 р.

АНОТАЦІЯ

В кваліфікаційній роботі розкрито теоретичні основи дослідження стану та використання оборотних активів підприємства: сутність поняття «оборотні активи», їх класифікація, методичні підходи до оцінки стану та використання оборотних активів підприємства. Здійснений аналіз стану формування і використання оборотних активів ТОВ «Нова пошта» в 2023-2024 роках, його вплив на фінансовий стан підприємства. Надані шляхи підвищення ефективності формування та використання оборотних активів АТ «Нова пошта».

Ключові слова: оборотні активи підприємства, ефективність використання оборотних активів, джерела формування оборотних активів.

ANNOTATION

The qualification paper reveals the theoretical foundations for researching the condition and use of a company's current assets: the essence of the concept of «current assets», their classification, and methodological approaches to assessing the condition and utilization of the company's current assets. An analysis of the formation and use of current assets of LLC «Nova Poshta» in 2023–2024 has been carried out, along with its impact on the company's financial condition. Ways to improve the efficiency of the formation and use of current assets of LLC «Nova Poshta» have been provided.

Key words: current assets of enterprises, effectiveness of the current assets, sources of current assets formation..

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Економічна сутність та класифікація оборотних активів підприємства	7
1.2. Методичні підходи до оцінки стану та використання оборотних активів.....	19
1.3. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення дослідження оборотних активів	27
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «НОВА ПОШТА»).....	30
2.1. Загальна характеристика підприємства та аналіз складу і структури його оборотних активів.....	30
2.2. Аналіз джерел формування оборотних коштів підприємства	38
2.3. Оцінка ефективності використання оборотних активів підприємства.....	41
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	52
3.1. Обґрунтування заходів покращення використання оборотних активів на основні рейтингової моделі	52
3.2. Заходи вдосконалення управління оборотними активами ТОВ «Нова пошта».....	57
ВИСНОВКИ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	67
ДОДАТКИ	72

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження теоретичних та практичних питань аналізу стану і використання оборотних активів підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Оборотні активи являють собою сукупність економічних ресурсів підприємства, які використовуються в межах одного операційного циклу або протягом 12 місяців з дати балансу, повністю змінюючи свою форму й переносячи вартість на собівартість продукції.

2. З метою ефективного управління обіговими коштами застосовують багатогранну класифікацію оборотних активів за низкою ознак: джерелами формування, функціональним призначенням, рівнем ліквідності, ризикованістю та методами планування. Такий підхід дозволяє систематизувати склад оборотних активів та обґрунтувати управлінські рішення.

3. Нормативно-правове регулювання процесів обліку та аналізу оборотних активів ґрунтується на чинному законодавстві України, національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, а у разі міжнародного обліку — МСФЗ. Ці документи визначають принципи визнання, оцінки й відображення оборотних активів у фінансовій звітності підприємств.

4. Інформаційною базою аналізу оборотних активів виступає офіційна фінансова звітність. Саме вона дозволяє отримати повне уявлення про структуру, обсяг, оборотність та ефективність використання обігових коштів підприємства.

5. Проведений аналіз стану використання та фінансування оборотних коштів АТ «Нова пошта» в 2023-2024 рр. дозволяє зробити наступні висновки:

5.1. За досліджуваний період загальна вартість активів ТОВ «Нова Пошта» збільшилася на 100,5%. Зростання оборотних активів на 104,29% вказує на розширення операційної діяльності. Частка оборотних активів у структурі балансу складає від 21,81% на кінець 2022 р. до 22,28% на кінець 2024 року, не досягаючи нормативного рівня (понад 44%), що свідчить про структурну незбалансованість активів.

5.2. Структура оборотних активів змінилася у бік підвищення ліквідності і зниження ризиків: частка грошових коштів і фінансових інвестицій зростає з 21,74% до 42,52%, тоді як виробничі запаси скоротилися з 12,15% до 5,32%, а дебіторська заборгованість - зменшилася з 65,61% на кінець 2022 року до 50,81% на кінець 2024 року. Такі зміни свідчать про раціоналізацію запасів, про покращення управління дебіторською заборгованістю.

5.3. Аналіз структури оборотних активів за рівнем їх ліквідності показав, що найбільшу питому вагу в структурі оборотних активів підприємства займають середньоліквідні оборотні активи і спостерігається позитивна тенденція її зменшення: на кінець 2022 року - 65,62%, 2023 – 64,87%, 2024 – 50,81%. Друге місце за питомою вагою займають високоліквідні активи, і їх питома вага зростає з 21,74% до 42,52%. Найменшу питому вагу займають низьколіквідні оборотні активи і за 2023-2024 роки їх питома вага зменшилася з 12,64% до 6,67%. Тобто в 2023-2024 рр. на підприємстві відбуваються зміни в бік значного підвищення ліквідності оборотних активів підприємства.

5.4. Проведений аналіз джерел фінансування оборотних активів АТ «Нова пошта» показав, що основним джерелом фінансування оборотних активів є позиковий капітал. У підприємства немає власного оборотного капіталу і спостерігається негативна тенденція зростання його нестачі. Це створює високий рівень фінансових ризиків у довгостроковій перспективі.

5.5. Аналіз показників оборотності оборотних активів свідчить про підвищення ефективності використання оборотних активів у 2023 році,

зниження в 2024 році. Кількість оборотів оборотних активів в 2023 році зросла на 2,5 рази, а в 2024 знизилася на 1,5. Рентабельність оборотних активів підвищилася в 2023 році з 62,17% до 102,14% , а у 2024 році знизилася до 43,98%. Це означає, що з кожної гривні, вкладеної в оборотні активи, підприємство отримує менше прибутку, що є наслідком зростання витрат або менш ефективного використання ресурсів. Інтегральний показник ефективності використання оборотних активів також збільшився в 2023 році, але впав в 2024 році. Зниження комплексного індикатора свідчить про загальне погіршення ефективності фінансового управління оборотними активами.

1. 6. В третьому розділі для підвищення ефективності формування і використання оборотних активів АТ «Нова пошта» була використана модель рейтингової оцінки динаміки показників формування та використання оборотних активів підприємства. В результаті були систематизовані заходи щодо покращення управління оборотними активами АТ «Нова пошта», а саме:

- вдосконалити управління фінансовими результатами підприємства для забезпечення зростання чистого прибутку, а значить і власного капіталу, і власного оборотного капіталу;
- ефективно управляти дебіторською і кредиторською заборгованістю;
- покращити управління грошовими активами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бланк І. О., Ситник Г. В., Андрієць В. С. Управління фінансами підприємств : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : КНТЕУ, 2017. 792 с.
2. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підруч. Житомир : Рута, 2016. 832 с.
3. Чухно І. С. Визначення економічної сутності поняття «оборотні активи підприємства». *Регіональна економіка*. 2014. № 6. С. 62–69. URL: <https://socrates.vsau.org/b04213/html/cards/getfile.php/26691.pdf> (дата звернення: 11.06.2025).
4. Мельничук М. О., Нагорна І. В. Методичні аспекти аналітичного оцінювання фінансової стійкості. *Бізнес Інформ*. 2020. № 4. С. 312–318. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_4_38
5. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : Київ. нац. екон. ун-т, 2016. 592 с.
6. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Бражник Л. Д. Фінанси підприємств : навч. посіб. 2-ге вид., розшир. та допов. Полтава : РВ ПДАА, 2018. 350 с.
7. Лігоненко Л. О., Гуляєва Н. М., Гринюк Н. А. Фінанси підприємства : підруч. Київ : ЦУЛ, 2019. 536 с.
8. Василюштин С. І., Шелудько В. М. Структура активів сільськогосподарських підприємств як чинник їх економічної безпеки. *Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва*. 2019. № 1. С. 93–99. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnau_ekon_2019_1_11
9. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств : підручник / Нац. банк України, Ун-т банківської справи. Київ : УБС НБУ : Знання, 2020. 550 с.
10. Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. Фінансовий менеджмент : навч. посібник. 5-те вид., перероб. і допов. Київ : Знання, 2018. 361 с.

11. Нурмаді А., Адіман М., Муда І., Гінтінг Р. Measuring and Valuation of Asset: Accounting Theory Perspective. *International Journal of Civil Engineering and Technology*. 2018. Vol. 9, № 11. P. 1194–1206. URL: https://www.researchgate.net/publication/341226208_Measuring_and_Valuation_of_Asset_Accounting_Theory_Perspective (дата звернення: 11.06.2025).
12. Kimmel P. D., Weygandt J. J., Kieso D. E. Accounting Principles. 13th ed. Hoboken, NJ : John Wiley & Sons, 2019. URL: <https://archive.org/details/accounting-principles-13th-edition-by-jerry-j.-weygandt-paul-d.-kimmel-donald-e.-kieso> (дата звернення: 11.06.2025).
13. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ. 2016. 304 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/19240/1/Fin%20analiz%20Verstka.pdf> (дата звернення: 11.06.2025).
14. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 16.07.1999р. *Голос України* від 07.09.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 11.06.2025).
15. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 року №436-IV. *Голос України* від 14.03.2003, № 49. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 06.06.2025).
16. Гринюк І. Економічна сутність оборотних активів та їх типологія. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2016. Т. 2, № 4. С. 64–74. URL: <https://are-journal.com/are/article/view/64> (дата звернення: 29.05.2025).
17. Мисака Г.В., Шарманська В. М. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 400 с.
18. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 4-те вид., перероб. і допов. Київ : Знання, 2015. 572 с.

19. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз : навч. посіб. 3-є вид., перероб. і допов. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 647 с.

20. Тютюнник Я. В. Сучасні підходи до визначення економічної сутності оборотних активів підприємства. *Економіка та держава*. 2021. № 4. С. 157–162. DOI: [10.32702/2306-6806.2021.4.157](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.4.157)

21. Поддєрьогін А. М., Білик М. Д., Буряк Л. Д. та ін. Фінанси підприємств : підручник / за заг. ред. А. М. Поддєрьогіна. 7-ме вид., без змін. Київ : КНЕУ, 2018. 552 с.

22. Ковальчук Н. О., Гаватюк Л. С., Єрмійчук Н. І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університету ім. Ю.Федьковича, 2019. 334 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1iZK-nhSwrXwnGXzWG0r3viPfJtWqUduQ/view> (дата звернення: 11.06.2025).

23. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / За заг. ред. Школьник І. О. [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.]. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 368 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/50318/5/Shkolnyk_%20Finansovyi%20analiz.pdf (дата звернення: 11.06.2025).

24. Будаковська Т. С. Облік та аналіз оборотних активів підприємства : навч.-метод. посіб. Львів, 2018. 120 с. URL: https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/27444/1/Budakovska%20T.S._OPDm-21.pdf (дата звернення: 14.06.2025).

25. Бланк І. О., Ситник Г. В., Андрієць В. С. Управління фінансами підприємств : підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : КНЕУ, 2018. 792 с.

26. Мордань Є. Ю., Демідова О. А. Стратегії фінансування оборотних активів // Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України : збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції, м. Суми, 19-20 листопада 2020 р. Суми : Сумський державний

університет, 2020. С. 100-103. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/89678/1/Mordan_enterprise_activity.pdf;jsessionid=0B3722FA0CF24E595BD3F00F1C4E774C (дата звернення: 11.06.2025).

27. Бровко Л. І., Попенко Л. С., Черенович О. В. Фінансове забезпечення формування оборотних активів сільськогосподарського підприємства. *Економіка та держава*. 2022. № 1. С. 88–92. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2022/18.pdf (дата звернення: 11.06.2025).

28. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 11.06.2025).

29. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: наказ Мінфіну від 20.10.1999 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 11.06.2025).

30. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) : офіц. Переклад. Міністерство фінансів України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text – (дата звернення: 14.06.2025).

31. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : затв. наказом Мінфіну України від 31.12.1999 № 318, у редакції наказу від 29.09.2020 № 588. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 11.06.2025).

32. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. *Офіційний вісник України* від 19.03.2013, № 19, стор. 97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 11.06.2025).

33. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. *Голос України* від 04.12.2010, № 229-230. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 11.06.2025)

34. Нова Пошта. Історія компанії. URL: https://novaposhta.ua/istoriya_kompanii (дата звернення: 07.06.2025).

35. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: затверджені Наказом Міністерства фінансів України № 433 від 28.03.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text> (дата звернення: 07.06.2025).

36. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астрія», 2020. 434 с. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/8241> (дата звернення: 10.06.2025).

37. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 05.06.2025).

38. ТОВ «Нова Пошта». Фінансова звітність за 2022 рік. Офіційний сайт ТОВ «Нова Пошта». URL: <https://api-cdn.novaposhta.ua/sitecard/misc/doc/Фінансова%20Звітність%202024.pdf> (дата звернення: 01.05.2025).

39. ТОВ «Нова Пошта». Фінансова звітність за 2023 рік. Офіційний сайт ТОВ «Нова Пошта». URL: <https://api-cdn.novaposhta.ua/sitecard/misc/doc/Фінансова%20Звітність%202023.pdf> (дата звернення: 01.05.2025).

40. ТОВ «Нова Пошта». Фінансова звітність за 2024 рік. Офіційний сайт ТОВ «Нова Пошта». URL: <https://api-cdn.novaposhta.ua/sitecard/misc/doc/Фінансова%20Звітність%202024.pdf> (дата звернення: 01.05.2025).